

Banknot kolekcjonerski

z okazji 100. rocznicy
przyznania Nagrody Nobla
Marii Skłodowskiej-Curie
w dziedzinie chemii

NBP
Narodowy Bank Polski

„Rad wykryłam,
lecz nie stworzyłam,
więc nie należy do mnie,
a jest własnością
całej ludzkości”.

Maria Skłodowska Curie

W 100. rocznicę przyznania Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie w dziedzinie chemii
Narodowy Bank Polski wyemitował banknot kolekcjonerski o nominale 20 zł.
Banknot został wprowadzony do obiegu 25 listopada 2011 roku.

Maria Skłodowska-Curie (1867–1934) – polsko-francuska uczona, dwukrotna noblistka, odkrywczyni pierwiastków promieniotwórczych, polonu i radu, twórczyni pojęcia *promieniotwórczość* – urodziła się w Warszawie, 7 listopada 1867 r. Przyszła na świat w kamienicy przy ul. Freta 16 na Nowym Mieście, gdzie obecnie mieści się biograficzne muzeum uczonej oraz siedziba Polskiego Towarzystwa Chemicznego, którego była honorowym członkiem.

Pochodziła z rodziny inteligenckiej o silnych tradycjach patriotycznych, legitymującej się herbami Topór (ze strony Boguskich) oraz Dołęga (ze strony Skłodowskich). Wychowana w poszanowaniu dla nauki i jej osiągnięć, otrzymała solidne wykształcenie, które umożliwiło jej rozpoczęcie studiów na paryskiej Sorbonie. Wszelkierne uzdolnienia, władająca kilkoma językami, młoda Skłodowska skierowała swe zainteresowania ku naukom ścisłym, będąc pod silnym wpływem intelektualnym ojca oraz panujących wówczas prądów pozytywizmu. Ukończywszy ze złotym medalem warszawskie III Żeńskie Gimnazjum Rządowe, co umożliwiło rozpoczęcie studiów wyższych, podjęła pracę guwernantki, aby zarobić na wymarzone studia

w Paryżu. Koniec XIX wieku to czas, kiedy zdolne, chłonne wiedzy dziewczęta były zmuszone do opuszczenia kraju, ponieważ uniwersytety w żadnym z zaborów, pod którymi znajdowała się wówczas Polska, nie przyjmowały kobiet na studia wyższe. Przed opuszczeniem Warszawy Maria Skłodowska miała jednak okazję pracować w laboratorium; utwierdziło ją to w wyborze zainteresowań. W laboratorium chemicznym warszawskiego Muzeum Przemysłu i Rolnictwa pod opieką prof. Napoleona Milicera i dr. Władysława Kossakowskiego przeprowadzała doświadczenia z zakresu analizy chemicznej; wiele lat później stwierdziła, że gdyby wtedy nie nauczono jej dobrze analizy chemicznej, nie wydzieliłaby radu. Pasja, upór w pokonywaniu problemów, umiłowanie wiedzy i wiara w piękno nauki zaprowadziły Marię Skłodowską na studia na Sorbonie, które ukończyła z I lokatą z fizyki i II z matematyki. Dzięki późniejszej niezwykle ciężkiej pracy w laboratorium Skłodowska doszła do najwyższych honorów i nagród naukowych oraz stanowisk uniwersyteckich.

W 1895 r. wyszła za mąż za francuskiego fizyka, Piotra Curie, stając się także obywatelką francuską. Od tej pory nosiła nazwisko Maria Skłodowska-Curie (choć podpisywała się także według francuskiego zwyczaju Marie Curie-Skłodowska, M. Curie czy Madame Pierre Curie). Prace naukowe ogłaszane w specjalistycznych czasopismach, komunikaty do

Francuskiej Akademii Nauk małżonkowie podpisali wspólnie, podkreślając identyczny wkład w pracę naukową obojga. W 1903 r. Maria Skłodowska-Curie jako pierwsza kobieta w historii otrzymała Nagrodę Nobla. Nagroda w dziedzinie fizyki została przyznana w połowie małżonkom Curie i fizykowi francuskiemu Henri Becquerelowi za odkrycie zjawiska promieniotwórczości.

Maria Skłodowska-Curie przecierała szlaki na wielu płaszczyznach.

Była pierwszą studentką, która ukończyła Wydział Nauk Ścisłych na Sorbonie z I lokatą z fizyki i zrobiła doktorat. Była pierwszą przedstawicielką płci pięknej, której pozwolono wygłosić wykład na paryskiej Sorbonie (miało to miejsce w 1906 r. po tragicznej śmierci Piotra Curie), a dwa lata później została profesorem tej znakomitej uczelni (przed nią nie udało się to żadnej kobiecie), z kolei w latach 1911–1933 jako jedyna kobieta uczestniczyła w Konferencjach Solvayowskich, międzynarodowych spotkaniach największych fizyków tamtych czasów. Wreszcie jako jedyna kobieta i jedyny uczonej została po raz drugi uhonorowana Nagrodą Nobla w innej niż poprzednio dziedzinie naukowej. W 1911 r. otrzymała samodzielnie Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii za odkrycie polonu i radu oraz prace nad wydzieleniem czystego radu.

Prace i odkrycia naukowe Marii Skłodowskiej-Curie zrewolucjonizowały naukę i spojrzenie na atom, co z kolei pozwoliło na rozwój współczesnej fizyki i powstanie nowych dziedzin nauki, takich jak chemia radiacyjna czy fizyka jądrowa. Możliwa stała się także budowa reaktorów i elektrowni jądrowych, a odkrycie radu i jego medycznych zastosowań zaowocowało powstaniem nowej gałęzi leczenia chorób nowotworowych – curieterapii i rozwoju onkologii.

Maria Skłodowska-Curie zmarła we Francji, 4 lipca 1934 r. Pochowano ją w rodzinnym grobie Curie w Sceaux koło Paryża. W 1995 r. prochy Marii i Piotra Curie spoczęły we francuskim Panteonie, obok innych zasłużonych dla Francji. Uczona jest jedyną kobietą uhonorowaną w ten sposób za własne zasługi naukowe i jedyną nieurodzoną we Francji osobą spoczywającą w Panteonie.

mgr Małgorzata Sobieszczak- Marciniak
Dyrektor Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie
Polskie Towarzystwo Chemiczne

Na stronie przedniej banknotu umieszczono wizerunek Marii Skłodowskiej-Curie oraz widok budynku Sorbony w Paryżu.

Na stronie odwrotnej banknotu znajduje się wizerunek medalu wręczanego osobom wyróżnionym Nagrodą Nobla, cytata z wypowiedzi Marii Skłodowskiej-Curie na temat radu oraz widok budynku Instytutu Radowego w Warszawie.

Autorem projektu jest Agnieszka Próchniak.

Twórcą projektu matrycy stalorytnicznej banknotu jest Przemysław Krajewski.

Na podstawie Zarządzenia Nr 27/2011 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 15 listopada 2011 r. od dnia 25 listopada 2011 r. banknot jest prawnym środkiem płatniczym.

Wielkość emisji: 60.000 szt.

Wymiary: 138 x 69 mm

NBP

N a r o d o w y B a n k P o l s k i

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz **monet i banknotów powszechnego obiegu** NBP emituje także **monety i banknoty kolekcjonerskie**.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Informacje o banknotach kolekcjonerskich znajdują się na stronie: **www.nbp.pl/banknoty**

Sprzedaż banknotów kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w serwisie „Kolekcjoner” (aukcja internetowa / sklep internetowy) pod adresem: **www.kolekcjoner.nbp.pl** oraz w oddziałach okręgowych NBP.

Banknoty zostały wyprodukowane przez Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych S.A.